

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Antipharmacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

DE EUCHARISTIA.

Quest. 166.

Lege qua de
altari dixi in
Muricibus
cap. 15.

* Hebr. 13. Ha-
bemus altare,
de quo edere
non habent
potestatem,
qui taberna-
culo deser-
uiunt.

VÆRITVR I. Vtrum hoc Sacramentum re-
ctè nominetur *Sacramentum altaris*. Respon-
det Beza in Quæst. & Responsis de Cœna Do-
mini, ita, vt satis indicet, se primam illam ap-
pellationem sublatam cupere. *Vide mihi, inquit, Satanae
versutiam; nec enim dubium est, quin altaris istius occasione
fretus, sacramentum in sacrificium, & quidem ἱερατικὸν trans-
formarit. At * in scriptis Apostolicis nulla est altaris, sed dunta-
xat mensa Domini mentio. Tanti est momenti nihil temerè, ne
adiaphoron quidem in Ecclesiam inuehere.* Concedit enim
Beza fuisse in veterum Ecclesiis, aliquã altaris speciem,
*loco conuenienti positam, quo conferebantur, inquit, dona &
munera.*

Antipharmacum.

BEZÆ opponimus Lutherum, qui in vtroque Ca-
techismo, *Minore & Maiore*, in ipso etiam titulo, literis
grandiusculis, nominat Eucharistiam, *Sacramentum alta-
ris*. Et deinde quærit: *Quid est itaq; sacramentum Altaris?*
Occlamat Hunnius Tract. *de Eucharistia*, Lutherum hoc
non facere *more Papistarum*. Scilicet hoc nobis hic curæ
est, quo sensu Lutherus Eucharistiam Sacramentum al-
taris vocet; non; vtrum *Sacramentum altaris* vocet: cui
forsan inuito & reluctanti hanc appellationem veritas
extorsit: vt cum alioqui perpetuo *Cœnam* crepet; in vtro-
que Catechismo veterem Nomenclaturam retinere co-
actus fuerit, tam ad suum & suorum, quàm ad Caluini-
starum dedecus ac probrum. In Colloquiis itidem Ger-
manicis est Titulus de *Sacramento altaris*; Et in decursu

ora-

orationis, tertio fermè verbo, *Sacramentum altaris* inuenies.

Quæritur II. Quæ sit materia huius Sacramenti. Respondent quidem omnes, vniuersim & ordinariè materiam esse panem & vinum. Sed iam

Quæritur III. Num in necessitate liceat in locum panis aliud cibi, & in locum vini aliud potionis genus substituere.

Respondet Beza epist. 2. ad Tiliū, id licere. Nam *secundi generis* (hoc est, eiusmodi, quæ pro occasione & necessitate mutari queunt) sunt ipsa signorū materia, & nonnullorum rituum à Domino institutorum forma, ut exempli gratia, panis & vinum sunt Cænae signa ex Domini institutione. Vbi igitur panis aut vini vel nullus est usus, vel nulla certo tempore copia, num Cæna Domini nulla celebrabitur? Imò ritè celebrabitur, si quod panis aut vini vicem vel ex usu communi, vel pro temporis ratione supplet, panis & vini loco adhibeatur. Hac enim mens fuit Christi, cum panem ac vinum ad hæc mysteria deligeret, ut propositis earum rerum signis, quibus corpus nostrum alitur, veram alimoniam spiritualem velut ob oculos repræsenteret. Itaque à Christi sententia nihil aberrat, qui nullo prorsus nouandi studio pro pane & vino substituatur, quæ etsi non parem, similem tamen alimonia analogiam habeant.

Longe adhuc Maiores tibias inflat cum suo Caluino Beza epist. 25. Rogatus Calvinus, inquit Beza, à fratribus, qui tum in America erant, ubi nullus est vini usus, liceretne pro vino uti in Cæna Domini, vel aqua simplici, qua plerumq; illic utuntur, vel alio illic non inusitato potionis genere? respondit, fuisse Christi in hoc instituendo sacramento consilium, ut spiritualis alimonia, id est, sui ipsius xouoriar nobis sub communis cibi ac potus symbolis repræsenteret: ac proinde, si non

fuiſſet tum in Iudæa communis vini vsus, proculdubio alia vulgari potione vsurum fuiſſe, quod ex ipſius ſcopo ac conſilio liquet. Itaq; nihil à Chriſti conſilio ac voluntate alienum facere videri, qui non contemptu, neque temeritate, ſed ipſa neceſſitate adacti, pro vino aliud in iis regionibus vſitata potionis genus vsurparent. Hoc Domini Caluini reſponſum, vt optima ratione nixum, & Chriſti conſilio cōſentaneum noſter cœtus ad eò comprobauit, vt eos ſuperſtitioſe facere cenſuerit, qui à vini ſymbolo vſq; ad eò penderent, vt alteram Cœnæ partem omittere mallent, quàm ἀνάλογον aliud ſymbolum, ita cogente neceſſitate, vsurpare. Quòd ſi quis obiiciat alterum Sacramenti vſum, quo fit videlicet, vt mutuam coniunctionem ſic quoq; teſtemur; reſpondemus, non eſſe quidem negligendam, ac non tamen ad eò præciſe urgendam analogiam panis ex multis granis, & vini ex multis acinis confecti: ſed ad illam mutuam coniunctionem teſtificandam ſufficere, quòd iſdem in genere ſymbolis nempe cibo & potu vtamur, eandemq; fidem teſtificemur. In hac autem quaſtione eandem valere rationem arbitramur, ſi modò iſ, de quo agitur, vel minimam vini deguſtationem ferre nequit, vt videlicet, potius quàm integram Cœnam nõ peragat, vel aqua, vel alia ſibi familiari potione vtatur; neq; dubitet tam ſibi ſub hoc potu, quàm ſub vino ſanguinem Chriſti communicari; cùm promiſſio ſit generalis, & ad omnes fideles ſpectet.

Corollaria nonnulla ex Caluini & Beza
monſtroſa ſententia, vel potius
ſtultitia.

SEQUITVR I. In locum panis poſſe à Caluinifſis ſubſtitui caſeum, carnes agninas, hœdinas, veruecinas, bouinas, vaccinas, pultes, & quid non? quia omnia iſta eſculenta ſunt,